

Bulletin

Raad van Kerken Arnhem

Digitale nieuwsbrief nr. 37

10 april 2015

Verschijnt maandelijks

In dit nummer:

- “Geloven in God is een tikje gènant - Column door Ida Eldering
- Dietrich Bonhoeffer
- Actiedag Duitse taal – Rozet - 11 april
- Gezamenlijke vrije tijd blijft ook in 24-uurs economie belangrijk – Themaviering Walburgis 12 april
- Vier kerken geven zin – Lezing over rituelen en liturgische kleuren – 19 april
- Werken aan gastvrijheid – Thee met thema – 26 april
- Herdenkingsbijeenkomst op 4 mei in de Walburgiskerk
- Gera bezoekt Arnhem – STIOC ontvangt gasten uit Duitsland – 1 t/m 6 mei
- Werkgroep STIOC zoekt secretaris – Oproep!
- Samenwerking religieuze organisaties Arnhem – uitnodiging – 21 mei
- Korte berichten
- Uit de diaconie van de Parkstraatgemeente
- Terugblik op Thee met thema – 29 maart
- Erratum
- Informatie over het Stadsbestuur Arnhem
- Colofon

Dietrich Bonhoeffer

1906-1945

Bonhoeffer was een Duitse protestantse theoloog, die voor zijn verzet tegen Hitler de doodstraf kreeg. Na een gevangenschap van bijna twee jaar werd hij op 9 april 1945 opgehangen in kamp Flossen

burg. Dat is vandaag 70 jaar geleden.

Hij was een moedig en inspirerend mens, en had uitgesproken opvattingen

over de plaats van het christendom in de moderne wereld. Zijn brieven aan zijn vriend Eberhard Bethge bevatten passages waarin hij het wezen en de toekomst van het christendom fundamenteel begint te doordenken.

“ Geloven in God is een tikje gènant”.

Column door Ida Eldering

Dit las ik in het artikel van Jan Hendriks (zie het vorige Bulletin), waarin hij poneert dat er ruim baan gemaakt moet worden voor ervaringsverhalen t.o. de dominante cultuur van het WTE complex (Wetenschap, Techniek, Economie). Het lezen hiervan roept veel herkenning bij mij op en doet mij besluiten om een reeks ervaringen door te geven, die eigenlijk niet stroken met mijn wereldbeeld en die ik daarom nauwelijks serieus durf te doordenken. Tegelijkertijd ben ik héél benieuwd of u dergelijke ervaringen deelt.

Ervaringen bij het graf

- We lopen met een kleine familie op Moscowa. Hun oude vader zal begraven worden naast zijn tweede vrouw. De man heeft een turbulent leven geleid. De oudste zoon schilderde een totaal ander beeld van de vader dan de jongste. Dan maakt een enorme zwerm zwarte kraaien een oorverdovend kabaal vlak boven ons hoofd. Het is angstaanjagend en ik ben bang dat bij het graf mijn stem er niet bovenuit zal komen. We staan bij het open graf. Plotseling vliegen alle kraaien weg en wordt het stil. We kunnen in alle rust afscheid nemen.

Is dit toeval?

- Een andere ervaring: Het is regenachtig, miezerig, treurig weer. Een dikke wolkenlaag maakt dat de hemel gesloten lijkt. Wanneer we rond het graf staan, breekt plotseling de hemel open en glijdt er een lichtglans over de aanwezigen en over de kist. Meteen gaat de hemel weer dicht, maar toch, even is er dat hemelse licht! Ook maak ik váák mee dat de zon echt even gaat schijnen, juist op het moment dat we met de familie rondom het graf staan! Als we teruglopen, verdwijnt de zon weer achter de wolken. Is dit toeval? Mijn ervaring is dat bij het begraven de natuurkrachten medewerken ten goede. Mijn geloof zegt me dat hierin de trouw en goedheid van God openbaar worden. Mijn ratio zegt: leuk, dat dat toevallig vaak voorkomt...

Herkent u deze ervaringen?

Ds. Ida Eldering was geestelijk verzorger van Vreedenhoff en heeft in die functie honderden begrafenissen geleid. U kunt reageren naar ida.eldering@hotmail.com

Wat Bonhoeffer toen al zag gebeuren, was dat het "religieuze christendom" niet meer paste bij de tijd. Het was bezig te verdwijnen, en dat was maar goed ook!

Hij bedoelt het christendom, waarin God wordt gezien als een "Deus-ex-machina", een God die ineens ingrijpen kan. Van zo'n God verwachten we dat hij de narigheid en ellende van ons mensen op komt lossen. De veelgehoorde opmerking "Als er een God was, zou hij dit niet toelaten" hanteert zo'n godsbeeld.

Die tijd is volgens Bonhoeffer voorbij. Wij staan aan het begin van een omwenteling naar het a-religieuze christendom. Daarin is God geen held, die de ellende van de mensen opknapt, maar een God die zich heeft laten zien als een lijdende dienaar.

"Ik zou van God willen spreken, niet aan de grenzen van het leven maar in het centrum. Niet bij zwakheid maar bij kracht, dus niet bij dood en schuld maar bij het leven en het goede van de mens. Aan de grenzen lijkt het mij beter te zwijgen en het onoplosbare onopgelost te laten. Geloof in de opstanding is geen oplossing van het probleem dood."

Klaas Eldering schreef deze tekst op Facebook.

Actiedag Duitse taal

Stichting Jumelage Arnhem

Op zaterdag **11 april** organiseert de Stichting Jumelage Arnhem de Actiedag Duitse taal in Arnhem in **Rozet** aan de Kortestraat 16, 6811 EP Arnhem. Van **11.00-16.00 uur**.

Deze dag wordt georganiseerd in samenwerking met het ROC Rijn IJssel en De Bibliotheek Arnhem.

Er zijn, onder voorbehoud, de volgende activiteiten:

- Uitgenodigd is B&W van Arnhem om een openingsspeech te geven
- Muzikale akoestische omlijsting wordt verzorgd door "Was es ist": Élénie Wagner, zang en Judith Döhn, viool en zang
- Bibliotheek Arnhem: Irjan Donkersloot, stand met Duitse boeken
- Coehoorn / Das Lokett: Paul de Bruijn, William van Giessen, Peter Groot, Thijs Bisschops, Startpunt voor Euregionale samenwerking in de Creatieve Industrie
- Radboud / Wageningen "in'to Languages": Judith Arns, Kasper Maes geven informatie en lezing/workshop; maken vanaf 14.00 uur minimaal 1 uur gebruik van de presentatieruimte
- Grensgangers.nl en Bioduitsland.nl / Rob Chevallier / Promotie van de websites en geeft info over de mentaliteitsverschillen tussen Nederland en Duitsland
- ROC Rijn IJssel: Ineke Sadée + leerlingen. O.a. verzorgen ze de mogelijkheid om leuke foto's van je zelf te (laten) maken met Dirndl und Lederhosen
- Stichting Jumelage Arnhem: Informatie over de stichting en de partnerstad Gera in Thüringen (Duitsland)
- Restaurant Momento zal typische Duitse artikelen verzorgen.

Gezamenlijke vrije tijd blijft ook in 24-uurs economie belangrijk

Themaviering Walburg 12 april

"Tussen de tijd" is het thema van de viering van het OLVékoor in de Walburgkerk in Arnhem op **12 april** aanstaande. In die viering wordt aandacht besteedt aan de vraag hoe belangrijk het is, dat de aaneenschakeling van (werk-) dagen met regelmaat wordt onderbroken door gezamenlijke vrije tijd, zoals dat ook met Pasen het geval was.

In de 24-uurs economie gaat het economisch belang steeds meer voor op

vrije dagen. Hoe belangrijk is die regelmaat tussen vrije tijd en werk om de samenleving als geheel gezond te houden. De onlangs benoemde denker des vaderlands, Marli Huijer, pleit nadrukkelijk voor het behoud van gezamenlijke leef ritmes. De religies hadden er vanouds aandacht voor, maar sluiten ze nog wel voldoende aan bij de samenleving van vandaag?

De viering met teksten en liederen van Oosterhuis elkaar afwisselen begint om **10.00 uur**.

Vier kerken geven zin

Lezing over Rituelen en liturgische kleuren

Gedurende de wintermaanden organiseren de Doopsgezinde Gemeente, de Parkstraatgemeente, de NPB en de Waalse Gemeente een aantal activiteiten met een hoog zingevingsgehalte.

Na de voorstelling in januari 2015 van 'Paulus, in het oog van de storm' en het gesprek in februari 2015 over de 'interreligieuze dialoog' volgt nu op zondag **19 april 2015** een lezing over '**Rituelen en liturgische**

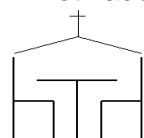
kleuren'. De lezing begint om **15.00 uur** en wordt gehouden in de **Waalse Kerk**, Gasthuisstraat 1 te Arnhem (achter de Stadsschouwburg en naast het politiebureau). De lezing gegeven door Pastor Hans Lucassen van de Geloofsgemeenschap Katholiek Ede. Hij schrijft in zijn inleiding: Elk symbool en elke rite blijken echter in elke tijd opnieuw onderhevig aan tal van veranderingen. De toegang tot het goddelijke in woord, symbool en rite voltrekt zich in het hier en nu, zowel hoorbaar, zichtbaar, als tastbaar en op menselijke wijze. Sinds het tweede Vaticaans Concilie, begin jaren zestig van de vorige eeuw, is de creatieve beweging opnieuw op gang gekomen. Samen met zijn toehoorders wil Hans Lucassen een verkennende rondleiding maken langs de geschiedenis van de jonge kerk tot aan het heden, rondom kleuren en rituelen in de grote veelvormigheid van de kerkelijke liturgie.

De lezing inclusief pauze duurt tot 16.30 uur. De entree is gratis. Na afloop is er gelegenheid om elkaar te ontmoeten en nog wat te drinken.

Werken aan gastvrijheid

Thee met Thema in Oosterbeek op zondag 26 april 2015

In het kader van de ontmoetingen Thee met Thema vindt op zondag 26 april 2015 een bijeenkomst plaats met Doortje Kal.

De samenleving biedt mensen met een psychiatrische achtergrond weinig kans op sociale integratie en maatschappelijke participatie. Hoe kunnen we werken aan gastvrijheid in kerk, muziekvereniging of vrijwilligersorganisatie en ook op de arbeidsplek? Dat blijkt niet simpel. Gastvrijheid vraagt van ons om open te

staan voor hun, soms onzichtbare, lijden. We moeten onderzoeken waar deze gastvrijheid uit zou kunnen bestaan. Er is een andere visie nodig op burgerschap: één waarin kwetsbaarheid en zorgzaamheid zijn opgenomen.

Doortje Kal was tot voor kort bijzonder lector kwartiermaken aan Hogeschool Utrecht. Haar voordracht spoort aan tot onderzoek naar ieders mogelijkheden – met medewerking van de mensen met een psychiatrische achtergrond – om te werken aan ruimte voor anders zijn.

Plaats: **Vredebergkerk**, Van Toulon van der Koogweg 3, Oosterbeek

Tijd: **16.30 - 18.00 uur**, inloop vanaf 16.00 uur

Informatie: Arianne Boon, tel. 026 339 1943

Herdenkingsbijeenkomst op 4 mei

Traditiegetrouw organiseert de Raad van Kerken Arnhem op de avond van 4 mei a.s. weer de interreligieuze herdenkingsbijeenkomst in de **Walburgiskerk**. De bijeenkomst begint om **18.30 uur** en zal ongeveer een half uur duren. Na afloop kunnen de bezoekers zich naar het stadhuis begeven voor koffie en daarna meedoen aan de stille tocht en kranslegging. In het volgende Bulletin treft u nadere informatie over deze activiteit aan. Wij willen u nu al van harte uitnodigen om op 4 mei aanwezig te zijn.

Gera bezoekt Arnhem

1-6 mei

1 mei ontvangt de werkgroep STIOC van de RvK Arnhem 13 gasten uit Gera. Gera is één van de partnersteden van Arnhem. Het ligt in het voormalige Oost Duitsland.

Onze gasten komen aan het eind van de middag met de trein in Arnhem aan. Gelukkig hebben we weer 9 families in onze stad bereid gevonden om onze gasten tot 6 mei gastvrijheid te verlenen.

Het bezoek is geconcentreerd rond 70 jaar bevrijding, de dodenherdenking en de kranslegging in het centrum van Arnhem. Onze gasten zullen aanwezig zijn bij de interreligieuze viering op 4 mei om 18.30 uur in de Walburgiskerk en waarschijnlijk ook bij het herdenkingsconcert "Behind the Lines" om 20.30 uur in de Eusebiuskerk.

Verder zijn er gedurende hun verblijf enkele bijeenkomsten in de Bethlehemkerk over de thema's *Herdenken* en *Compassie*. Er is een stadswandeling en een bezoek aan de toren van de Eusebiuskerk.

Meer informatie over het bezoek en het programma volgt in het Bulletin dat 30 april verschijnt.

(Dit is een bericht van de werkgroep STIOC van de RvK Arnhem. STIOC staat voor Stedelijke Internationale Oecumenische Contacten).

Werkgroep STIOC zoekt secretaris

Raad van Kerken Arnhem

De werkgroep STIOC is op zoek naar een secretaris/ penningmeester als opvolger van de heer George van Rooij.

STIOC is de werkgroep van de Raad van Kerken Arnhem voor stedelijke internationale oecumenische contacten.

Profiel voor de functie van secretaris

De secretaris van STIOC heeft affiniteit met de oecumene en is in beginsel bereid deel te nemen aan internationale uitwisselingen.

De secretaris verricht de volgende werkzaamheden:

- Het opstellen van de agenda en het verslag van STIOC-vergaderingen (circa zes per jaar).
- Het ontvangen en versturen van eenvoudige e-mails in de Duitse en Engelse taal.
- Het bijhouden van een eenvoudig, overzichtelijk archief.
- Het incidenteel opstellen en digitaal versturen van een eenvoudige nieuwsbrief aan een aantal betrokkenen.

De financiën worden beheerd door de penningmeester van de Raad van Kerken Arnhem. In voorkomende gevallen vraagt de secretaris/ penningmeester van de werkgroep subsidies aan en stelt indien gewenst een begroting op.

Voor meer informatie kunnen belangstellenden zich wenden tot de huidige secretaris/ penningmeester de heer George van Rooij, tel. 026 3612252 of email g.rooy@inter.nl.net

Samenwerking religieuze organisaties Arnhem

Uitnodiging

Als godsdienstige organisaties geloven wij dat we een meerwaarde hebben voor de samenleving. Jammer genoeg denkt de samenleving daar soms heel anders over. Het leek ons daarom een goed idee om elkaar te ontmoeten en wat beter te leren kennen zodat we hopelijk van daaruit komen tot een nieuw initiatief.

Dit initiatief zou moeten zorgen voor een betere samenwerking onderling en zodat we in de toekomst meer gezamenlijk kunnen optrekken om onze stem bij bijzondere situaties te laten horen in de samenleving.

We nodigen jullie daarom uit voor een bijeenkomst op **21 mei**. Aanvang **20.00 uur**. In de **Turkyen Moskee**, Maaslaan 7, 6826 AC Arnhem.

Wilt u meedoen? U kunt u voor **5 mei** opgeven op het emailadres jpeijgenraam@kpnmail.nl. Graag vermelden met hoeveel personen u komt.

De initiatiefnemers zijn Bahaeddin Budak, Pierre Eijgenraam, Geert Rozema, Ellie Smeekens, Husseyin Turkoglu en Ahmed Budak.

Korte berichten

- Elke vrijdag 12.30-12.45 uur. **Coventrygebed** in de Walburgiskerk
- **Namenshoppen**. Welke naam draag jij mee in jouw rugzak? En wat betekent deze voor een ander en jou in je leven? Hoe heet jij? Bijeenkomst zondag **12 april** van **11.00-13.00 uur** in het **ZinCaféErbij** bij **Monuta**, Eimmerssingel West 17, 6832KD Arnhem. Meer info op www.zincafeerbij.nl
- **Moeten de kerken zorgtaken van de overheid overnemen?** De ontwikkelingen in de zorg in Arnhem houden ons allemaal bezig. Na drie maanden gedecentraliseerde zorg is er genoeg stof voor het uitwisselen van ervaringen. Debatavond georganiseerd door de ChristenUnie op 30 april. Aanmelden en informatie via secretariaat@arnhem.christenunie.nl
- Voor ieder die geïnteresseerd is in of betrokken bij het werk van de **Stichting Kruispunt** is het jaarverslag beschikbaar. Kruispunt is de opvang voor dak- en thuislozen in Arnhem georganiseerd op initiatief van de RvK Arnhem. U vindt het jaarverslag op www.stichtingkruispunt.nl Of u verzoekt om toezending door een mail naar stichtingkruispunt@planet.nl
- **Jodendom/ christendom. Oorzaken van de scheiding**. Lezing op 26 april 2015 om 15.00 uur door Prof. dr. P.W. van der Horst in de synagoge van Apeldoorn, Paslaan

18.

- **Instituering wijkgemeente van bijzondere aard Vrijzinnige Protestanten Arnhem.** In een feestelijke dienst op **zondag 26 april om 10.15 uur** in de **Parkstraatgemeente**, Parkstraat 31A, zal deze instituering van de Vrijzinnige Protestanten Arnhem plaats vinden.

Uit de diaconie van de Parkstraatgemeente

Sinds enige tijd is de diaconie van de Parkstraatgemeente Arnhem zoekende. Zoekende naar waar wij het beste als diaconie tot ons recht komen en welke activiteiten daarvan het gevolg zouden zijn. Wij hebben ons beraden op onze missie en visie als diaconie en weten welke richting we op willen: De diaconie als 'helpen, waar geen helper is, maar wel onder protest.'

De diaconie heeft in onze ogen m.n. een sterk maatschappelijke functie. In onze samenleving zijn veel "noden" en deze worden voorlopig niet kleiner. Sinds de crisis is de armoede toegenomen, zoals we ook aan de toename van het aantal klanten van de voedselbank hebben kunnen zien. Tijdens onze kerkdienst van 15 maart heeft dhr. van Roel van Kooy van de Voedselbank Arnhem een toelichting gegeven op het functioneren van de voedselbank. Alle jaarcijfers 2014 laten zien dat de voedselbank broodnodig is. Er is een toename van 11% ten opzichte van 2013 in het aantal voedselpakketten dat wordt uitgereikt!

Natuurlijk is dit een reden om daarvoor te collecteren, in actie te komen en ons – ook financiële - steentje hier aan bij te dragen. Maar het "onder protest" blijft hangen. Immers, is dit een taak voor de kerken? Is het niet een zwakte van de overheid dat er een voedselbank noodzakelijk is? Een voedselbank, waarin vrijwilligers werken om de armsten te steunen. Vrijwilligerswerk is mooi en een participatie-samenleving is mooi, maar zijn niet ook daar grenzen aan? Als het dan al noodzakelijk is dat er mensen in onze samenleving afhankelijk zijn van goedgeefsheid, zou dan de overheid hier niet ook een bijdrage aan kunnen leveren? Misschien moeten we als kerken / diaconieën wat meer aan de bel trekken? Moet de diaconie onrecht in de maatschappij wellicht meer kenbaar maken aan diezelfde maatschappij

Iconen besproken en bezongen

Terugblik op Thee met Thema van 29 maart

Neerlandicus en iconenschilder Piet van der Heide was de deskundige en begeesterde inleider tijdens een bijeenkomst van Thee met Thema op 29 maart j.l. in de Vredebergkerk, waarin betekenis en achtergrond van iconen centraal stonden. De voordracht aan de hand van zelfgeschilderde iconen, de verbinding met oude en moderne proza en poëzie (van Chrysostomos uit de 5^e eeuw tot Ida Gerhardt) en de prachtige oosters-orthodoxe zang met zijn vrouw Pleuni zorgden voor geconcentreerde aandacht in een haast spirituele atmosfeer, waardoor de ongeveer 60 bezoekers mee werden genomen in de religieuze beleving van iconen. Twee belangrijke iconen stonden daarin centraal: de Icoon van de Moeder Gods en de Icoon van de Opstanding van Christus. Piet van der

Heide wijdde ons zo in in de beeldtaal en de geestkracht van de iconen, die tot doel hebben om de afgebeelde heiligen te eren, en als het ware fungeren als doorkijk-venster tot de

heilige. Ook de totstandkoming van iconen kwam aan de orde, een vaardigheid die ook een oefening in spiritualiteit is. Zo kan er niet begonnen worden zonder dat zowel het hoofd van de schilder als zijn materialen ´schoon´ zijn. Het intensieve schilderwerk moet leiden tot een werkstuk dat in alle opzichten op harmonieuze wijze recht doet aan de traditie en de betekenis van de heiligen en vertellingen die centraal staan op de icoon.

Zo ervoeren we op deze regenachtige zondagmiddag iets van de mystiek van de Oosters-orthodoxe kerken, zoals die al tweeduizend jaar bestaat, en begrijpen we iets meer van de beleving van het gebruik om de icoon te kussen wanneer je een kerk binnengaat.

Leen van Doorn

De bijgevoegde afbeelding is een icoon van de opstanding van Christus

Erratum

Op pagina 17 van het informatiebulletin van de Raad van Kerken Arnhem staat de heer Siepel vermeld als voorzitter van de Raad van Kerken Bennekom.

Dit berust op een misverstand. De heer Siepel is voorzitter van de Vrijzinnige Geloofsgemeenschap NPB in Bennekom.

De voorzitter van de Raad van Kerken Bennekom is mevrouw Olga Meijer, haar mailadres is jithmeijer@hetnet.nl.

Informatie over het Stadspastoraat Arnhem

Dagelijks zijn er veel activiteiten in het Stadspastoraat Arnhem. Het Stadspastoraat is hét centrum voor bezinning en ontmoeting in onze stad in de vorm van verdiepende cursussen, workshops, lezingen, meditaties, exposities en concerten.

Enkele van de activiteiten in de komende tijd:

Bezinnen & Ontmoeten

12 april van 10.30- 11.30 uur

Vanaf dit voorjaar zijn er elke 2de zondag van de maand weer vieringen in het SpA! Deze wens leefde eigenlijk al sinds 2011, toen we stopten met *Bezinnen & Ontmoeten*. We pakken nu de draad weer op. Het karakter van deze viering wordt echter anders dan toen: het wordt een meer meditatieve viering, met veel zingen en veel stilte.

Agenda

12 april: 14.00-17.00 uur: ZinZing en Zaligsprekingen

16 april: 19.45-21.30 uur: Schrijfavond Amnesty International

25 april: 12.30-17.00 uur: Workshop levenskunst

Uitgebreidere informatie over deze en andere activiteiten vindt u op www.stadspastoraat.nl

De adressen voor opgeven en aanmelden zijn

Stadspastoraat Arnhem

Driekoningendwarsstraat 30, tel. 026 3513185, email stadspastoraat@planet.nl

Colofon

Bulletin is een uitgave van de Raad van Kerken Arnhem.

Secretaris a.i.: Johannes Kon

Opmaak: Gerrit Koning

Coördinator columns: Kees Tinga

Eindredactie: Dagelijks bestuur

Alle in Arnhem gevestigde christelijke kerken en geloofsgemeenschappen kunnen in de Raad vertegenwoordigd zijn indien ze de uitgangspunten en doelstellingen onderschrijven. Voor een overzicht van organisaties en activiteiten is een brochure beschikbaar.

Kopij voor het mei nummer inzenden vóór 27 april 2015 aan

bulletin.rvkarnhem@gmail.com

Het volgend bulletin verschijnt op 30 april 2015.

Deze nieuwsbrief wordt verzonden naar 393 emailadressen.

De Raad van Kerken te Arnhem heeft een eigen website: www.rvkarnhem.nl

Reacties op dit bulletin kunt u mailen naar onze secretaris Johannes Kon

aris.kon.arnhem11@gmail.com of naar bulletin.rvkarnhem@gmail.com